

PAASTUAJA I PÜHAPÄEV A AASTAL

(Esimene lugemine 1Mo2 ,7-9. 1Mo3 ,1-7a)
Lugemine esimesest Moosese raamatust:

Issand vormis inimese maa põrmust ja puhus tema ninasse eluõhu, nõnda sai inimene elavaks hingeks. Ja Issand istutas Eedenisse, päevatõusu poole, rohuaia ning pani inimese, kelle ta oli vorminud, sinna elama. Ja Jumal laskis maal kasvatada kõiksuguseid puid, mis on välimuselt ilusad ja mille vili on meeldiv süüa. Eedeni aia keskele kasvatas Jumal elupuu ning hea ja kurja tundmise puu. Aga madu oli kavalam kõigist välja loomadest, kelle Issand Jumal oli teinud, ja madu ütles naisele: "Kas Jumal on tõesti öelnud, et te ei tohi süüa ühestki rohuaia puust?" Ja naine vastas maole: "Me sööme küll rohuaia puude vilja, kuid selle puu viljast, mis on keset aeda, on Jumal öelnud: "Te ei tohi sealt süüa ega selle puu külge puutada, või muidu te surete"." Aga madu ütles: "Ei, te ei sure, vaid Jumal teab, et päeval, mil te sellest sööte, lähevad teie silmad lahti ja te saate Jumala sarnaseks, tundes head ja kurja". Ja naine nägi, et sellest puust oli meeldiv süüa; puu tegi silmadele himu ja oli ihaldusväärne, sest see pidi targaks tegema. Siis võttis ta selle puu viljast, sõi ise ja andis ühtlasi oma mehele ning ka tema sõi. Ja nende silmad läksid lahti ja nad tundsid end alasti olevat. See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps51, 3-4.12-13.17-19. R:12a)
R: Loo mulle, Jumal, puhas süda.

Jumal, ole mulle armuline oma heldust mööda,
kustuta mu ülekohus oma halastuse pärast.
Pese mind hästi mu süüteost
ja tee mind puhtaks mu patust.
R:

Loo mulle, Jumal, puhas süda,
ning anna mulle uus, kindel vaim.
Ära heida mind ära oma palge eest
ja ära võta minult ära oma püha Vaimu.
R:

Issand, ava mu huuled,
et mu suu kuulutaks sulle kiitust.
Ohvriks Jumalale on murtud vaim,
murtud ja puruks löödud südant sina, Jumal, ei põlga.
R:

(Teine lugemine Ro5 ,12-19)
Lugemine Püha apostel Pauluse kirjast roomlastele:

Vennad, ühe inimese kaudu on patt maailma tulnud, ning patu kaudu surm, mis on osaks saanud kõikidele inimestele, kuna kõik on pattu teinud. Patt oli maailmas juba enne seadust, aga ilma seaduseta ei saa pattu arvestada. Kuid surm valitses Aadamast Mooseseeni ka nende üle, kes ei olnud pattu teinud niisuguse üleastumisega nagu Aadam. Tema on aga Tuleva võrdkuju. Ometi ei ole üleastumine samaväärne armukingitusega, sest kui ühe inimese üleastumise läbi on paljud surma leidnud, siis seda enam on Jumala armukingitus rohkeks saanud paljudele ühe inimese - Jeesuse Kristuse armu kaudu. See kingitus ei ole niisugune, nagu ühe patutegija puhul, sest ühe patu järel tuli kohus ja surm, arm on aga õigeksmõistmiseks paljudest eksimustest. Kui ühe inimese eksimuse kaudu on patt kuningana valitsema pääsenud, seda kindlamini hakkavad need, kes saavad Jumala armu ja õigluse kingi, valitsema oma elus ühe inimese - Jeesuse Kristuse läbi. Nii nagu ühe inimese eksimuse läbi mõisteti kõik inimesed surma, nõnda ka ühe õige teo kaudu on kõik saanud osa õigekssaamisest ja elust. Sest nagu ühe

inimese sõnakuulmatuse läbi paljud patusteks tehti, nõnda tehakse ühe inimese kuulekusest paljud õigeks.
See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi, Mt 4,4b)

Inimene ei ela üksnes leivast, vaid igast sõnast, mis tuleb Jumala suust.

(Evangeelium Mt4 ,1-11)

Lugemine püha Matteuse evangeeliumist:

Sel ajal viis Vaim Jeesuse kõrbesse kuradi kiusata. Ja kui Jeesus oli paastunud nelikümmend päeva ja nelikümmend ööd, tuli temale nälg. Siis tuli kiusaja tema juurde ja ütles talle: "Kui sa oled Jumala Poeg, siis ütle, et need kivid leivaks saaksid." Aga Jeesus vastas: "Kirjutatud on: Inimene ei ela üksnes leivast, vaid igast sõnast, mis tuleb Jumala suust."
Seejärel viis kurat Jeesuse pühasse linna ja pani ta templiharjale seisma ning ütles talle: "Kui sa oled Jumala Poeg, siis kukuta end siit alla, sest kirjutatud on: Sinu pärast käsib ta oma ingleid ja nemad kannavad sind kätel, et sa ei lööks oma jalga kivi vastu ära." Jeesus vastas talle: "Nõndasamuti on kirjutatud: Sina ei tohi Issandat, oma Jumalat, kiusata!"
Siis tõstis kurat Jeesuse kõrge mäe tippu ja näitas talle kõiki maailma kuningriike ja nende hiilgust ning ütles talle: "Selle kõik annan ma sulle, kui sa minu ette maha langed ja mind kummardad." Aga Jeesus ütles talle: "Tagane minust, saatan, sest kirjutatud on: Kummarda Issandat, oma Jumalat, ja teeni ükspäinis teda!"
Siis läks kurat tema juurest ära ja inglid tulid Jeesuse juurde ja teenisid teda.
See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, me oleme kõik oma tavaelus harjunud analüüsima maailma terve mõistuse reeglite alusel, mis lähtuvad meie vahetust elukogemusest. Näiteks kui 30 kilomeetrit tunnis sõitvas rongis veereb rongi liikumise suunas pall, mille kiirus vaguni põranda suhtes on 20 km/h, siis on võimalik ära mõõta, et raudtee kõrval seisva vaatleja suhtes liigub pall 50 kilomeetrit tunnis. Tuntud ülesanne põhikooli matemaatikatunnist. Kui aga rongi asemel oleks peaaegu valguse kiirusel liikuv kosmoselaev ja palli asemel liiguks selles valguskiir, siis kosmoselaevast väljaspool oleva vaatleja jaoks liiguvad nii laev kui valguskiir mõlemad ikkagi üksnes ühekordse valguse kiirusega. Kuidas siis nii?

Nagu teadlased korduvate katsetega on tõestanud, kehtivad väga suurte kiiruste puhul hoopis teised seadused, kui meie silmaga nähtavas ja käega katsutavas maailmas. Valguse kiirus on meie universumi piirkiirus, millest lähtub sündmuste horisont - see tähendab, millest kiiremini liikuda ilmselt ei saa, sest see paigutaks tagajärje põhjusest ettepoole, võimaldaks näiteks munapudru tegemist munast, mida kana ei ole veel munenud. Raske ette kujutada, eks.

Vaimude maailmast rääkida on aga veelgi raskem. Meie tunnetus saab kõik oma kujundid üksnes maisest maailmast, ja seetõttu on nende kujundite abil tegelikult võimatu teispoolsusest rääkida. Vaimude maailmast saame uskuda ainult seda, mis meile sealtpoolt on ilmutatud ja meie piiratud inimkeelde pandud, nii hästi või halvasti kui see on võimalik. Sellega tuleb meil leppida.
Me palvetame Kyrie...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, tänases evangeeliumis üritab kurat veenda Jeesust kividest leiba tegema. Tõepoolest, leib on ju olnud põhitoiduseks suurele osale

maailmast. Kuigi Jeesuse kodumaa loodus on üsna lõunamaine, oli sealgi leib sedavõrd tähtis, et me leiame selle lausa meieisapalves: "Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev..."

Tegelikult pole küll lõunamaade leivavalik eriti lai. Siit põhja poolt vaadates ei oleks piiblit tõlkides sugugi vale öelda: meie igapäevast saia anna meile tänapäev. Meie endi ajaloolise põhitoidusena tuntud leiba, see tähendab rukkileiba, ju lõunamaades praktiliselt ei tunta - rukis on seal hobuste toit. Kus aga loodus ei ole nii rikkalik aed- ja puuvilju kasvatama, seal on teraviljadest tehtud leival seda suurem tähtsus. Nii oskame meie nimetada rohkesti leivaliike, mis lähtuvad kas leiva koostisest - rukkileib, odraleb, peenleib, sepik -, või siis leiva valmistuse tehnikast, nagu põrandaleb, vormileib, lameleib jms. Eesti keel on koguni sedavõrd põhjamaine, et valge nisuleiva jaoks on lausa eraldi sõna: sai.

Niisiis, leivaliike on väga palju. Aga kui nüüd küsida, et kui rukkileib ja nisuleib on kaks erinevat liiki leiba, kas siis leiva puudumine on ka leivaliik? Päris materiaalses maailmas muidugi ei ole, pätsina seda laua peale panna ei saa, aga näljase inimese peas on unistus leivast vägagi reaalne kogemus.

Sarnane probleem on meil ka saatanaga. Kui kurat on piibli kohaselt Jumala loodud olend, siis ei ole ta Jumala vääriline võistleja, vaid nagu ketikoer, kellel on voli kedagi hammustada ainult nendes piirides, kuhu kett ulatub. Kurat ei ole looja, vaid eksitaja, juba loodud korras kaose tekitaja. Teisest küljest pole aga üldse mingit vajadust kuradit isikuna ette kujutada, nii nagu leiva puudumist ei saa pätsi kujul lauale panna. Kiusatused ja kurjad mõtted tulevad meile meie enda hingesügavusest - sealtsamast hingesügavusest, kust tuleb ka tahtmine olla hea inimene. Kui aga mõelda, et inimene on Jumalast loodud ja tema ees tuleb tal kord ka aru anda, siis on arusaadav, et kuri eksitaja on inimkonna lunastusloos ainult kõrvaltegelane.

Ülaltoodud näidete põhjal saab selgemaks, kui vastuolulisena avaldub inimesele vaimumaailm ja kui raske on sellest rääkida. Tänapäeval ei räägitagi kuradist eriti palju, tõenäoliselt sellepärast, et isikuline kurjusekehastus on ülimalt hirmutav. Ta on vaimne olevus, keda meie ei näe, aga tema meid näeb; keda meie ei saa mõjutada, aga tema meid küll. Kuradi liiga sagedane kaasamine meie mõttemaailma võib meid pigem segadusse ajada kui aidata, ja lõppeda sooviga veeretada kogu meie enda süü tema kaela. Kiusatustele vastuhakkamiseks tuleb paluda küll Jumala abi, kuid näha selleks vaeva ka ise. Meie voorused sünnivadki ju pingutusest kiusatustele vastu hakata, olenemata sellest, kes need kiusatused meile saadab.

Armsad vennad ja õed, nii nagu inimene seisab maa peal kahe jalaga ja tajub maailma ruumilisust kahe silma läbi, niisamuti ei tohi me vaimse maailmaga kokku puutudes ühekülgselt jääda. Jumal ei ole inimene, ja on kindel, et ka kurat ei ole inimene nii nagu meie. Selle eest, mis toimub ülalpool meie ettekujutusvõimet, ei saa me vastutada. Küll aga peame tegema kõik, et me ei valetaks iseendale, et teeksime mõistlikud järeldused nii Jumala ilmutatud seaduste kui meie eneste elukogemuse põhjal, ja et meie usk oleks alati tegudega kooskõlas. Aamen.